

La independència del cinema de Basilio Martín Patino, protagonista de l'Alternativa 2009

Barcelona, 8 de setembre de 2009

Un any més, Barcelona es convertirà en la capital europea del cinema independent. Del 13 al 21 de novembre, la 16ª edició de **l'Alternativa** mostrarà el llenguatge innovador i creatiu de realitzadors que, amb el seu cinema reflexiu i allunyat de convencions, sobresurten en el panorama internacional.

Amb una alta participació de treballs provinents d'arreu del món –1.720 títols de 79 països – entre els que s'ha fet una selecció per optar a competir a la Secció Oficial, el festival comptarà a més a més, en les seves habituals Seccions Paral·leles, amb interessants mostres dedicades al cinema més trencador i revelador de l'actualitat i amb retrospectives de destacats directors de la història del cinema. **L'Alternativa** tornarà a convertir-se en un àmbit privilegiat per gaudir d'un llenguatge i una mirada diferents a la que el cinema ens té acostumats.

Com cada any, la ruta del festival arrencarà al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) i continuarà a les seues habituals: els cinemes Maldà, FNAC-Triangle, l'Institut Francès i Casa Amèrica Catalunya.

Una de les novetats d'aquesta edició és que, a partir d'ara, **l'Alternativa** comptarà amb tres Seccions Oficials competitives: Llargmetratge de ficció, Llargmetratge documental i Curtmetratge (en el qual s'inclouran treballs tant de ficció com d'animació i documental). En aquestes Seccions Oficials es projectaran pel·lícules personals, originals, experimentals i narratives de la producció independent dels darrers dos anys. En aquesta ocasió, s'han seleccionat en total 61 pel·lícules: 8 llargmetratges de ficció, 9 llargmetratges documentals i 44 curtmetratges (de ficció, animació i documental).

L'import de la dotació en premis en metàl·lic d'aquesta setzena edició arriba als 14.000 euros, repartits entre les diferents categories: 6.500 euros al millor llargmetratge de ficció, 4.500 euros al millor llargmetratge documental i 3.000 euros al millor curtmetratge. A més a més, els espectadors concediran el Premi del Públic a la que considerin com la millor pel·lícula del Festival.

El festival defensa un tipus de cinema de difícil accés a les sales comercials, compromès amb el propi llenguatge, amb l'expressió creativa del mitjà i, en conseqüència, amb l'espectador. El certamen projectarà una mostra representativa de les produccions més interessants del panorama internacional dels últims anys, amb una acurada selecció que il·lustra les mirades de diferents nacionalitats i que aborda temes i interessos diversos.

Basilio Martín Patino, llibertat i independència

Una de les presències més destacables d'aquesta setzena edició serà la del veterà documentalista Basilio Martín Patino, un creador cinematogràfic imprescindible de la història del cinema espanyol, precursor de la crònica social i política contestatària amb una extensa carrera en solitari i sempre allunyat dels circuits comercials.

16^è FESTIVAL DE cinema independent DE BARCELONA

13-21 novembre 2009

Membre, durant els anys seixanta, del *Nuevo Cine Español* i un dels pioners de la publicitat a Espanya, Martín Patino, compta amb una trajectòria marcada per la llibertat i la independència a l'hora de crear pel·lícules com *Nueve cartas a Berta* (1966) o *Canciones para después de una Guerra* (1976), obres imprescindibles del cinema espanyol contemporani, així com *Queridísimos verdugos* (1973) i *Caudillo* (1973), que van haver de ser realitzats de forma clandestina.

Martín Patino va néixer a Lumbrales (Salamanca) el 1930 i, després de finalitzar estudis de Filosofia i Lletres, es va traslladar a Madrid per estudiar a l'Escola Oficial de Cinema. Els seus dos primers curtmetratges documentals, *El noveno* (1960) i *Torerillos* (1960), mostren un dels camins que recorreria el seu cinema posterior: la descripció de forma ficcionada d'una realitat i la recreació de la història a través de narracions visuals. *Nueve cartas a Berta* (1966), el seu primer llargmetratge –que va obtenir la Concha de Plata del Festival de Sant Sebastià i nombrosos premis internacionals– ha esdevingut un dels documents fílmics més bells del cinema espanyol. Després d'una fructífera carrera fílmica, Martín Patino va rebre el títol de Doctor Honoris Causa per la Universitat de Salamanca el 2007. Actualment, en reconeixement de la seva tasca en el retrat de la societat espanyola, Martín Patino ha estat escollit, juntament amb Bigas Luna i Isabel Coixet, per desenvolupar els continguts del Pavelló d'Espanya de la propera Exposició Universal de Xangai 2010. Martín Patino és l'encarregat de la sala *De la ciutat dels nostres pares a l'actual*, en la qual fa un recorregut des del passat recent i fins a l'actualitat.

Seguint la trajectòria dels seus films, podem veure una evolució notable, fruit de la maduresa, cap a la dialèctica còmplice, oberta i crítica, amb l'espectador. Actualment, continua en actiu experimentant amb les noves tecnologies. La seva visionària obra barreja assaig i ficció, tot explorant nous territoris cinematogràfics, sempre fidel als seus principis.

Martín Patino confessa que totes les seves pel·lícules són diferents i que en elles vol demostrar la gran capacitat expressiva que posseeix el cinema, més enllà d'imaginariis convencionals. Per això, construeix ritmes no freqüents, mescla d'imatges i sons de camps semàntics, fins i tot oposats, perquè sacsegin els nostres sentiments, fent explotar en el subconscient una desconeguda riquesa de vivències, emocions i signes insospitats.

La retrospectiva *Basilio Martín Patino, llibertat i independència* oferirà al públic de **l'Alternativa** la possibilitat de veure la seva àmplia filmografia: ***Nueve cartas a Berta*** (1966), ***Canciones para después de una guerra*** (1971), ***Queridísimos verdugos*** (1973), ***Caudillo*** (1973), ***Los paraísos perdidos*** (1985), ***Madrid*** (1987), ***El grito del Sur: Casas Viejas*** (1996), ***Ojos verdes*** (1996), ***Octavia*** (2002), ***A la sombra de la Alhambra*** (2006).

A més a més, dins de les Activitats Paral·leles del festival, tindrà lloc una **taula rodona** sobre la faceta experimental i el particular tractament de la imatge en el cinema de Basilio Martín Patino, basada en el darrer treball del documentalista: l'assaig cinematogràfic *Espejos en la niebla (un ensayo audiovisual)* (2008), que es projectarà abans de la xerrada.

Sota el títol ***Noves perspectives en la recepció de la imatge***, els professors Josep Mª Català, Catedràtic de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona, i Aurora Fernández Polanco, de la Universitat Complutense de Madrid, juntament amb el propi Patino, reflexionaran sobre les construccions temporals i els jocs narratius que el director de Salamanca fa servir en els seus processos creatius.

Aquests jocs d'imatges i de temporalitat s'adverteixen en esmicolar aquesta original proposta audiovisual que va crear al seu taller La Linterna Mágica com a part d'una exposició, en la qual l'espectador-col·laborador pot escollir i combinar les diferents parts de la història presentada com un laberint d'opcions. El resultat és una lectura crítica, una mirada intrahistòrica, sobre les tensions socioeconòmiques i culturals que van afligir l'Espanya del primer terç del segle XX.

16^è FESTIVAL DE **cinema** **independent** DE BARCELONA

13-21 novembre 2009

La taula rodona, d'entrada gratuïta, se celebrarà el dijous 19 de novembre a l'Auditori del CCCB a partir de les 20.15h, després de la projecció del film ***Espejos en la niebla (un ensayo audiovisual)***, que començarà a les 19.00h.

Cinema de gènere amb Dalila Ennadre

A partir dels anys 90, sorgeix una nova generació de joves cineastes àrabs que han realitzat una sèrie d'obres de gran riquesa, tant a nivell del llenguatge cinematogràfic com de les reflexions que estan duent a terme des de i sobre els països de cultura àrab. Aquests realitzadors conceben el cinema com una eina d'anàlisi i crítica a les realitats silenciades. Els seus títols exploren les relacions entre individu i comunitat, les qüestions de gènere, el neocolonialisme, els fenòmens de migració i mostren una altra visió d'aquell món.

D'entre aquesta nova generació que treballa en el gènere documental, i al qual aporten una nova cara i un nou estil, trobem una gran realitzadora marroquina, Dalila Ennadre, a qui el festival **l'Alternativa** dedica enguany una retrospectiva.

Nascuda el 1966 a Casablanca, Ennadre va créixer a França i entre 1985 i 1996 va viure a La Guiana, Alemanya, el Marroc i Montreal. Durant aquest període va estudiar cinema de manera autodidacta i va ser responsable de producció de sèries de televisió i films institucionals. El 1987 va dirigir el seu primer documental, *Par la grâce d'Allah*. De 1996 a 1999, va treballar com a productora i muntadora. També és guionista de telesèries i actriu. Actualment, viu a París.

Bona part dels seus documentals tracten qüestions de gènere, tot concedint un espai i una veu pròpia a les dones, com en el cas del documental *El Batalett, Femmes de la Medina* (2001). En aquest documental, Dalila s'endinsa en les llars de l'antiga Medina de Casablanca, on una comunitat de dones marroquines cuinen, netegen, tenen cura de les seves famílies i s'ajuden les unes a les altres. Dones valentes, orgulloses, que parlen lúcidament però sense autocompassió sobre les seves vides i sabent exactament què podria millorar-les: la igualtat de drets entre homes i dones i un futur millor per als seus fills, perquè no hagin d'emigrar. La càmera mostra la seva vitalitat, la seva curiositat per la vida i la seva sorprenent solidaritat. Les vides d'aquestes heroïnes irradien esperança i possibilitat de canvi.

A *Fama... une héroïne sans gloire* (2004), celebra la vida i la carrera de Me Fama, la revolucionària marroquina que va lluitar contra les tropes franceses i espanyoles per la independència del Marroc i que, una vegada aconseguida el 1956, va continuar lluitant per la igualtat i la justícia. Al film *Me gustaría contarles: Dios, la ley y las mujeres* (2005), rodat tres anys després de la reforma del Codi de la Família al Marroc, du a terme un recorregut a través de molts racons d'aquest país, on el 70% de les dones són analfabetes. Retrata la vida diària d'aquestes dones en la seva diversitat, dones que ens parlen dels seus somnis, dels problemes als quals s'enfronten diàriament i de les lluites per canviar les seves vides.

Durant la **retrospectiva de Dalila Ennadre**, organitzada amb la col·laboració de l'Institut Francès, es projectaran els següents títols: ***Idoles dans l'ombre*** (1992), ***Les Loups du Désert*** (1999), ***El Batalett, Femmes de la Medina*** (2001), ***La Caravane de Mé Aïcha*** (2002), ***Fama... une héroïne sans gloire*** (2004), ***Je voudrais vous raconter*** (2005), ***J'ai tant aimé...*** (2008).

Romania: abans i després de 1989

El més destacat del cinema romanès recent és el seu realisme quasi documental i el seu estil narratiu directe. Romania va patir, fins al desembre de 1989, el sever règim comunista de Nicolae Ceaucescu i els cineastes que van realitzar films al llarg d'aquest període es van veure obligats a incloure en les seves pel·lícules valors educatius al servei del règim, a recórrer a florides metàfores per no molestar l'autoritat o a rodar èpiques produccions escapistes.

Directors com ara Christian Mungiu i Cristi Puiu van decidir posar-se darrere de les càmeres per reaccionar contra aquesta mena de produccions. Els seus films, tot i ser mordagos, no contenen crítiques explícites directes al règim anterior. Més aviat proven d'explicar el que ha succeït. Els últims trenta anys d'història del país es decortiquen en les seves pel·lícules de forma realista, amb ocasionals gotes d'humor negre. Aquesta generació realitza films que defugen els arguments complicats i les subtrames innecessàries. Les seves històries es desenvolupen en breus espais de temps i els seus personatges es mouen en un entorn quotidià.

Encara que l'àmbit geogràfic de la narració acostuma a ser Romania, aquestes pel·lícules han connectat amb el públic internacional i compten actualment amb el reconeixement de la crítica dels grans festivals. En aquesta setzena edició, **l'Alternativa** ha organitzat, amb la col·laboració de l'Institut Cultural Romanès de Madrid i del Centre Nacional de Cinematografia de Romania, el cicle *Cinema romanès: abans i després de 1989*, a fi de fer-se ressò d'aquest èxit.

La mostra comptarà amb noms com el de Lucian Pintilie, considerat per alguns el pare espiritual de la *nova fornada* de directors romanesos, el qual, després de realitzar *Reconstituirea* (1968), la seva segona pel·lícula, va haver d'abandonar Romania a causa de la prohibició del film tan sols dues setmanes després de la seva estrena. També es projectaran títols de directors com Dan Pita, que amb *Pas în doi* (1985) va guanyar l'Ós de Plata i una menció d'honor al Festival de Cinema de Berlín de 1986, i Cristi Puiu, la comèdia del qual *Moartea domnului Lazarescu* (2005) sobre l'odissea hospitalària del senyor Lazarescu va resultar guanyadora del Premi Un Certain Regard al Festival de Cinema de Cannes de 2005, del premi Silver Hugo especial del jurat al Festival Internacional de Cinema de Chicago 2005 i del premi FIPRESCI al Festival Internacional de Cinema de Palm Springs del 2006, entre d'altres.

El cicle mostra un cinema que reflecteix la realitat dels darrers anys d'un país marcat per un context polític i social molt dur, enfrontat amb humor i realisme en títols com *California dreamin'* (2007) de Cristian Nemescu, una història basada en fets reals, ambientada durant el bombardeig de la OTAN a l'antiga Iugoslàvia el 1999, que va guanyar el Premi Un Certain Regard del Festival de Cinema de Cannes el 2007. Els drames de la guerra, com el que narra Alexandru Tatos a *Scvente* (1982); els de les famílies tradicionals, com la de *Cea mai fericita fata din lume* (2009) de Radu Jude; o, fins i tot, els últims dies del règim de Ceacescu, dels quals parla *Hirtia va fi albastră* (2006) de Radu Muntean –que va ser nominada al Lleopard d'Or del Festival de Cinema de Locarno el 2006 i va guanyar el Premi Especial del Jurat del Festival Internacional de Cinema de Marràqueix aquell mateix any– són alguns dels temes més significatius d'aquest suggerent viatge a través de la història romanesa recent.

Els títols que es projectaran durant el cicle *Cinema romanès: abans i després de 1989* són:
Reconstituirea (1968), de Lucian Pintilie; ***Scvente*** (1982), d'Alexandru Tatos; ***Pas în doi*** (1985), de Dan Pita; ***Moartea domnului Lazarescu*** (2005), de Cristi Puiu; ***Hirtia va fi albastră*** (2006), de Radu Muntean; ***California dreamin'*** (2007), de Cristian Nemescu; i ***Cea mai fericita fata din lume*** (2009), de Radu Jude.

13-21 novembre 2009

16^è FESTIVAL DE cinema
independent DE BARCELONA

Les projeccions del cicle aniran acompanyades de la **taula rodona Fites del cinema romanès abans i després de 1989**, organitzada amb la col·laboració de l'Institut Cultural Romanès de Madrid i el Centre Nacional de Cinematografia de Romania, una oportunitat excepcional per conèixer el període comprès entre els temps del Teló d'Acer, quan malgrat la censura i la dictadura de la propaganda el país era un enclavament de creativitat, i l'actualitat.

Participaran com a ponents el director de cinema Corneliu Porumboiu, el director de cinema i també director del Festival Internacional de Cinema de Transilvània 'TIFF' Tudor Giurgiu, la productora Ada Solomon, el crític Mihai Chirilov i Horia Barna, director de l'Institut Cultural Romanès de Madrid i ministre conseller i vicepresident d'EUNIC Espanya. Ells ens descobriran les claus de diverses joies cinematogràfiques d'un cinema que ha evolucionat de l'estil anomenat *Minimalisme romanès* a la coneguda com a *Nova fornada*, una saga de directors que acapara èxit i reconeixement als grans festivals. La cita amb els èxits del cinema romanès tindrà lloc el dimarts 17 de novembre, a la Sala Mirador del CCCB a les 19.30h.

Pantalla Hall 2009

Com cada anys, l'espai Pantalla Hall presenta una programació gratuïta i ininterrompuda al Hall del CCCB amb les propostes més arriscades i innovadores del panorama audiovisual actual. Documental, animació, cinema experimental i nous formats emergents, al voltant de temàtiques i estètiques concretes, convergeixen en aquest espai multidisciplinari.

Els espectadors de Pantalla Hall podran gaudir de la programació que ens presenten els festivals integrants del projecte **Cinema Trans Europe**, una col·laboració sorgida entre cinc festivals europeus: l'Amsterdam Film Experience (Holanda), el Cork Film Festival (Irlanda), el Signes de Nuit (París) i l'EMAF-European Media Art Festival (Osnabrück, Alemanya) i **l'Alternativa**. També podran gaudir del monogràfic dedicat al realitzador **León Siminiani**, que presentarà, entre d'altres treballs, les quatre peces que fins al moment componen la seva sèrie *Conceptos clave del mundo moderno*; una mostra del que ofereix el **Movil Film Fest**, el festival de curtmetratges realitzats amb càmeres de telèfons mòbils; i la darrera edició de **Betting on Shorts**, el festival europeu de curtmetratges al qual donarà benvinguda **l'Alternativa** per tercer any, en aquesta ocasió amb el tema "control" com a premissa.

A banda de les projeccions, es duran a terme col·loquis amb realitzadors, distribuïdors i programadors, actuacions en directe... tot això i molt més en aquest espai dedicat a l'experimentació amb la programació i els contextos, un indret que en cada edició dóna suport i promou la mescla d'ambients i que, sobretot, consolida la idea de festival com a espai de celebració.

Departament de premsa de l'Alternativa:

+ Sonia Uría. suria@suriacomunicacion.com / alt-premsa@cccb.org.
+34 93 209 11 85 / +34 686 639 650.

+ Lucía Blanco. prensa@suriacomunicacion.com. +34 93 209 11 85/ +34 628 75 06 96.

+ Mercè Pujol. eventos@suriacomunicacion.com. +34 93 209 11 85 / +34 646 73 50 46.

alternativa.cccb.org